

ශ්‍රී ලංකා විභාග දෙපාර්තමේන්තුව / இலங்கைப் பரீட்சைத் திணைக்களம் / Department of Examinations, Sri Lanka

අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (උසස් පෙළ) විභාගය, 1997 අගෝස්තු (නව නිර්දේශය)
 සමස්ත පොහොසත් තරාතිරම (ස.ස.ආ. තරා) පාඨ.ස. 1997 ඉහස්ථ (නව නිර්දේශය)
 General Certificate of Education (Adv. Level) Examination, August 1997 (New Syllabus)

ගුද්ධ ගණිතය I

தூய கணிதம் I
 Pure Mathematics I

05	
S	I

පැය තුනයි / மூன்று மணி / Three hours

ප්‍රශ්න හයකට පමණක් පිළිතුරු සපයන්න.

- (අ) A, B, C යනු ξ සර්වත්‍ර කුලකයෙකු මතදී උපකුලක තුනක් යැයි සිතමු.
 $A - B$ අර්ථ දක්වන්න.
 වෙනත් රූප සටහන් භාවිතා නොකර
 $A - (B \cap C) = (A - B) \cup (A - C)$ සහ $A \cap (B - C) = (A \cap B) - (A \cap C)$
 බව සාධනය කරන්න. [තුලක වීජ ගණිතයේ යම් න්‍යායයන් ඔබ උපයෝගී කර ගත්හොත් නම් ඒවා ප්‍රකාශ කළ යුතුය.]
 $\xi = \mathbb{N}$ යැයි ගෙන,
 $A - (B \cap C) = (A - B) \cap C$
 යන්න අනිවාර්යයෙන්ම සත්‍ය නොවන බව පෙන්වීම සඳහා ප්‍රති නිර්දේශයක් සොයන්න.

(ආ) $f: \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{Z}, g: \mathbb{Z} \rightarrow \mathbb{N}$ සහ $h: \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{R}$ යනු පිළිවෙලින්
 $f(x) = x^2 - 2, g(x) = |x + 2|$ සහ $h(x) = \sqrt{x}$ මගින් අර්ථ දක්වන ශ්‍රිත යැයි සිතමු.
 f එක - එක වුව ද මතට නොවන බව ද g මතට වුව ද එක - එක නොවන බව ද සාධනය කරන්න.
 $g \circ f$ සහ $h \circ g$ සංයුක්ත ශ්‍රිත සොයන්න; මෙහි $(f_1 \circ f_2)(x)$ යන්නෙන් $f_1(f_2(x))$ ගෙන දේ.
 එනමින්, $h \circ (g \circ f)$ සහ $(h \circ g) \circ f$ ශ්‍රිත සමාන බව සාධනය කරන්න.
- (අ) $f(a, b, c) = (a + b + c)^3 - a^3 - b^3 - c^3$ හි සාධක සොයන්න.
 $f(a, b, c)$ යන්න,
 $(a + b + c)^{1997} - a^{1997} - b^{1997} - c^{1997}$ හි සාධකයක් බව අපෝහණය කරන්න.

(ආ) α සහ β යනු $x^2 + qx + 1 = 0$ සමීකරණයේ මූල යැයි ද γ සහ δ යනු $x^2 + x + q = 0$ සමීකරණයේ මූල යැයි ද සිතමු.
 $(\alpha - \gamma)(\beta - \gamma)(\alpha - \delta)(\beta - \delta) = (\gamma^2 + q\gamma + 1)(\delta^2 + q\delta + 1)$
 බව පෙන්වන්න.
 දී ඇති වර්ගජ සමීකරණ දෙකටම පොදු වූ තාත්කලීය මූල, අඩුවශයෙන් එකක්වත් සිංගල පරිදි වූ q හි අගය සියල්ල නිර්ණය කරන්න.
- (අ) (i) (α) $x^3 + 3x^2 < x + 3$
 (β) $|x + 2| + |x - 3| < 7$
 ඉහත සඳහන් එක් එක් අසමානතාව සඳහා එය තෘප්ත කරන x හි අගයයන් කුලකය සොයන්න.
 (ii) එකම රූ සටහනෙහි, $y = x^2 - 4x + 3$ සහ $x^2 + y^2 = 4$ වක්‍රවල දළ රූ සටහන් ඇඳ, $y \leq x^2 - 4x + 3$ සහ $x^2 + y^2 \leq 4$ අසමානතා දෙකම සපුරාලන පෙදෙස් අඳුරු කරන්න.

(ආ) "විභවදායක් මගින් සාධනය" ක්‍රමය යොදා, $x^3 + 2x^2 + 2x + 2$ යන්නට, $x \pm \pi$ ආකාරයේ සාධකයක් හොඳිබෙන බව පෙන්වන්න; මෙහි π යනු ධන නිඛිලයකි.

4. (අ) "COEFFICIENT" වචනයෙහි අක්ෂර 11 න් සෑදෙන විවිධ සංකරණ සංඛ්‍යාව සොයන්න.
 තවද, COEFFICIENT වචනයෙහි අක්ෂර 11 න් සෑදිය හැකි, අක්ෂර හතරක් අඩංගු එකිනෙකට වෙනස් ස්වර්ෂි සංඛ්‍යාව ද සොයන්න.
- (ආ) A බැගයෙහි සුදු බෝල 8 ක් සහ කළු බෝල 6 ක් තිබෙන අතර B බැගයෙහි සුදු බෝල 6 ක් සහ කළු බෝල 3 ක් තිබේ.
- බෝල 6 ම එකම බැගයෙන් ලැබේ නම්
 - කළු බෝල බැග් දෙකෙන් ඕනෑම එක් බැගයකින් සුදු බෝල අනෙක් බැගයකින් ලැබේ නම්
 - බෝල ලැබෙන බැග සම්බන්ධයෙන් කිසිම සීමාකිරීමක් නොමැති නම්

එක් එක් අවස්ථාව සඳහා, සුදු බෝල 4 ක් සහ කළු බෝල 2 ක් ඇතුළත් වන සේ බෝල 6 කින් යුත් කාණ්ඩ කොපමණක් තෝරා ගත හැකි ද?

5. (අ) $(1+x)^n = \sum_{r=0}^n C_r x^r$ යන්න උපකල්පනය කිරීමෙන් $\sum_{r=0}^n C_r$, සහ $\sum_{r=0}^n C_r^2$ ලබා ගන්න; මෙහි $n \in \mathbb{N}$.
 එනමින්, $C_0, C_1, C_2, \dots, C_n$ අතරින් වරකට දෙකක් බැගින් ගත් විට ලැබෙන ගුණිතවල ඵලඝාතය සොයන්න.
- (ආ) λ නිශ්ශුන්‍ය නියතයක් වීම,

$(1-\lambda x)^9 = 1 - px + qx^2 - rx^3 + \dots$ යැයි දී ඇති විට, p හි අගයන් q හි අගයත් r හි අගයත් λ ඇසුරෙන් ලබාගන්න.

එනමින්, $(1-x)^9 (1-3x)^9$ හි ප්‍රසාරණයේ x^3 හි සංඛ්‍යාත්මක සංගුණකය සොයන්න.

6. (අ) $r \geq 1$ සඳහා,

$$u_r = \frac{\sqrt{r}}{(1+\sqrt{1})(1+\sqrt{2}) \dots (1+\sqrt{r})}$$

යැයි දී ඇත.

$r > 1$ සඳහා $f(r-1) - f(r) = u_r$ වන පරිදි $f(r)$ සොයන්න.

$$\sum_{r=1}^n u_r = 2u_1 - \frac{u_n}{\sqrt{n}} \text{ බව පෙන්වන්න.}$$

$\sum_{r=1}^{\infty} u_r$ යන්න 1 ට අභියාචි වන බව පෙන්වීම සඳහා ඉහත ප්‍රතිඵලය යොදන්න.

- (ආ) $n \geq 1$ සඳහා, $S_n = \sum_{r=1}^n \frac{1}{\sqrt{r}}$ යැයි ගනිමු. ගණිත අභ්‍යුහනය පිළිබඳ මූලධර්මය යෙදීමෙන් හෝ අන් ක්‍රමයකින් හෝ,

$n \geq 1$ සඳහා $\sqrt{n} \leq S_n \leq 2\sqrt{n}$ බව සාධනය කරන්න.

$\sum_{r=1}^{\infty} \frac{1}{\sqrt{r}}$ ශ්‍රේණිය අපසාරී බව අපෝහණය කරන්න.

$u_1, u_2, \dots, u_n, \dots$ යනු $\lim_{n \rightarrow \infty} u_n = 0$ වන පරිදි වූ ධන පදවලින් යුත් අනුක්‍රමයක් නම්,

$\sum_{n=1}^{\infty} u_n$ ශ්‍රේණිය අනිවාර්යයෙන්ම අභියාචි වේ යැයි නිගමනය වේ ද?

ඔබගේ උත්තරයට හේතු දක්වන්න.

7. (අ) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{4+x^2}-2}{x^2}$ සොයන්න.

(ආ) සුදුසු ශ්‍රිත අවකලනය කිරීමෙන්, $0 < x < \frac{\pi}{2}$ සඳහා $x - \frac{x^3}{6} < \sin x < x - \frac{x^3}{6} + \frac{x^5}{120}$ බව සාධනය කරන්න.

එනමින්, $\lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{x - \sin x}{x^3} = \frac{1}{6}$ බව පෙන්වන්න.

$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x - \sin x}{x^3} = \frac{1}{6}$ බව අපෝහණය කරන්න.

(ඇ) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ ශ්‍රිතය පහත දක්වන අයුරින් අර්ථ දක්වේ.

$$f(x) = \begin{cases} 25x^2 & , \quad -\frac{3}{25} \leq x \leq 80 \\ mx + 240 & , \quad 80 < x \text{ හෝ } x < -\frac{3}{25} \end{cases}$$

m ට වියේම අගයක් දීමෙන් \mathbb{R} තුළ සෑම x හි දී f සන්තතික කළ හැකි බව පෙන්වන්න.

m හි අගය ප්‍රකාශ කළ යුතුය.

8. (අ) f යනු, $f(0) = 0$ සහිතව $x = 0$ දී අවකලන වූ x හි ඉරට්ටේ ශ්‍රිතයක් නම්, $f'(0) = 0$ බව සාධනය කරන්න.

(ආ) ප්‍රමුච්චරම මගින්,

$$\frac{d}{dx} (\sin(3x)) = 3 \cos(3x)$$

බව සාධනය කරන්න.

(ඇ) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ ශ්‍රිතය මතු දක්වන අයුරින් අර්ථ දක්වේ.

$$f(x) = \begin{cases} 1 - 4x & , \quad x \leq 0 \\ x(x-4) & , \quad 0 < x < 3 \\ 2x - 9 & , \quad 3 \leq x \end{cases}$$

$x = 0$ දී හෝ $x = 3$ දී f අවකලන දැයි නිර්ණය කරන්න.

(ඈ) $x > 0$ සඳහා $y = \sqrt{x + \sqrt{x + \sqrt{x}}}$ නම්

$$2y \frac{dy}{dx} = 1 + \frac{1}{2\sqrt{x + \sqrt{x}}} + \frac{1}{4\sqrt{x}(x + \sqrt{x})}$$

බව පෙන්වන්න.

9. $f(x) = \frac{2x^2}{(x+2)(x-4)}$ ලෙස දී ඇත් නම්, f හි උපරිම සහ අවම (ඒවා පවතී නම්) සොයන්න.

සවද, $f(x)$ හි ප්‍රස්ථාරයේ පිරිස් සහ තිරස් ස්පර්ශකේන්ද්‍රිමවල සමීකරණ ලබා ගෙන, $f(x)$ හි ප්‍රස්ථාරයේ දළ සටහනක් අඳින්න.

$f(x)$ හි ප්‍රස්ථාරය භාවිත කරමින් $f(x) - \ln(x-3)$ හි ශුන්‍යයන් සංඛ්‍යාව නිර්ණය කරන්න.

[අනෙක් පිට බලන්න.

10. (අ) f සහ g යනු $[-a, a]$ ප්‍රාන්තරය මත අනුකූල ශ්‍රිත දෙකක් යැයි සිතමු.
 $[-a, a]$ හි සියලුම x සඳහා $f(-x) = f(x)$ සහ $g(-x) = -g(x)$ යැයි සිතමු.

$$\int_{-a}^a f(x) dx = 2 \int_0^a f(x) dx \quad \text{සහ} \quad \int_{-a}^a g(x) dx = 0$$

බව පෙන්වන්න.

$$\int_{-1}^1 \frac{x^2 + x^3}{(4-x^2)^{3/2}} dx \text{ අගයන්න.}$$

- (ආ) කොටස් වශයෙන් අනුකූලනය යෙදීමෙන්,

$$\int_0^a x^2 h'''(x) dx = a^2 h''(a) - 2a h'(a) + 2h(a) - 2h(0) \text{ බව පෙන්වන්න;}$$

$$\text{මෙහි } h'(x) = \frac{dx}{dx}, \quad h''(x) = \frac{d^2h}{dx^2} \text{ සහ } h'''(x) = \frac{d^3h}{dx^3}.$$

$$\int_0^1 \frac{x^2}{(x+1)^{5/2}} dx \text{ අගයන්න.}$$

11. (අ) $f(x) = 0$ හි මූලයක් සඳහා ආසන්න අගයක් නිර්ණය කිරීම පිණිස වූ නිව්ටන් - රූපයේ ප්‍රත්‍යාසරණය සූත්‍රය ව්‍යුත්පන්නය කරන්න.

$f(x) = 4x - e^x$ ට 0.3 සහ 0.4 අතර මූලයක් පවතින බව පෙන්වන්න. නිව්ටන් - රූපයේ සූත්‍රයේ මූලය සඳහා ආරම්භක සන්නිකරණය $x_0 = 0.35$ ලෙස ගනිමින්, මෙම මූලයට වැඩිදුර සන්නිකරණය දෙකක් ලබාගන්න. ඔබගේ උත්තර දශමස්ථාන තුනකට නිරවද්‍යව දිය යුතු ය. [$e = 2.718$ බව උපකල්පනය කරන්න.]

- (ආ) $y = \frac{e^x}{1+x^2}$ ද $y^{(r)}$ යන්නෙන් $\frac{d^r y}{dx^r}$ ගෙන දේ ද නම්

$$(1+x^2)y^{(3)} + 6xy^{(2)} + 6y^{(1)} = e^x$$

බව පෙන්වන්න.

ගණිත අනුපාතයෙන් හෝ අන් ක්‍රමයකින් හෝ $r \geq 3$ සඳහා $(1+x^2)y^{(r)} + 2rx y^{(r-1)} + r(r-1)y^{(r-2)} = e^x$ බව සාධනය කරන්න.

එනමින්, $\frac{e^x}{1+x^2}$ සඳහා මැක්ලෝරීන් ශ්‍රේණියේ මුල් පද පහ ලබා ගන්න.

12. (අ) $\frac{dy}{dx} = \frac{3x+5}{x^3-x^2-x+1}$ අවකල සමීකරණය විසඳන්න.

- (ආ) λ පරාමිතියක් වීමට, $x^2 + y^2 - 2\lambda y = 0$ සමීකරණයෙන් දෙනු ලබන වක්‍ර කුලය සලකන්න.

දී ඇති කුලයේ අවකල සමීකරණය නිර්ණය කරන්න.

ප්‍රලම්භ පරාවක්‍රවල අවකල සමීකරණය

$$2xy \frac{dy}{dx} - y^2 + x^2 = 0$$

බව පෙන්වන්න.

දී ඇති වක්‍ර කුලයේ ප්‍රලම්භ පරාවක්‍රවල සමීකරණ ලබා ගන්න.